

D L VAIK , JAUNUOLI APSAUGOS NUO PREKYBOS ŽMON MIS PAVOJ

Prekyba žmon mis apima žmoni verbavim , pervežim , sl pim siekiant juos išnaudoti, dažniausiai seksualinio išnaudojimo arba priverstinio darbo tikslais.

Vaikai, jaunuoliai yra lengvas prekiautoj žmon mis grobis.

Jaunimo siekis lengvai ir greitai užsidirbti pinig ir / ar sunki finansin pad tis, taip pat skatina patik ti prekeivi žmon mis pažadais ir tokiu b du yra patenkama prekeivi žmon mis pinkles. Rizikos faktoriai:

- 1) socialini tinkl formuojami **mitai apie darb užsienyje** – jaunuoliai atsiliepia fiktyvius skelbimus, kuriuose si lomi lengvi darbai ir didelis darbo užmokestis;
- 2) **nepakankamas jaun žmoni teisinis išprusimas**, sietinas su sidarbinimo proced r nežinojimu, gali lemti tai, kad vaikai neatskiria legalios ir nelegalios mon s, si lan ios darb , neišmanys leidimo dirbti ar darbo vizos klausim ir pan.;
- 3) **seksualini žini tr kumas**, kai vaikai traukiami priverstin prostitucij .

Pagrindiniai b dai, kuriais vaikai traukiami prekybos žmon mis industrij – **prievarta, apgaul , pažadai ir manipuliacijos.**

Jauni žmon s verbuojami **mokykloje, globos namuose, vakar li organizavimo vietose ar baruose, prekybos centruose, autobus stotel se, per socialinius tinklus.**

ATSARGUMO PRIEMON S:

- 1) vykstant dirbti užsienio valstybes ar keliaujant **tur ti dokument ir draudimo kopijas;**
- 2) **užsirašyti šalies**, kuri vykstama ambasados ir pagalb teikian i organizacij prekybos žmon mis aukoms, **kontaktinius duomenis;**
- 3) iš anksto sudaryti **sutartis, kuriose b t nurodytos darbo ar kelion s s lygos;**
- 4) jeigu darbina Lietuvos mon , **patikrinti, ar ji turi licencij darbinti užsienyje;**
- 5) **susitarti su t vais, kaip bus pranešama, kaip sekasi užsienyje;**
- 6) su savimi **pasiimti tiek pinig** , kad b t galima gr žti namo;
- 7) niekam nepalikti **paso;**
- 8) **kritiškai vertinti fakt** , jeigu darbdaviai apmoka vaikui kelion , perka r bus, maist ir kitus materialinius daiktus, motyvuodami gera valia, pagalba pradžiai. (Prekeiviai žmon mis neretai apsimeta, kad tvarko vaiko dokumentus, apmoka kelionei b tinas išlaidas, pramog išlaidas – v liau prekybos žmon mis auk priver ia padengti patirtas išlaidas kaip menam skol);
- 9) **nebendrauti su tarim kelianiais nepaž stamaisiais** viešose pasilinksminimo vietose (pavyzdžiui, baruose, kavin se, naktiniuose klubuose), asmenini pažin i tarnyb , pokalbi

svetaini erdvje – dažniausiai taip elgiamasi, verbuojant jaunas merginas išnaudojimui seksualini paslaug versle;

10) **kritiškai vertinti darbo pasiūlymus internete**, kai siūloma: greitai atliekama paslauga, didelis patikimumas, perduodami išlaikomas **anonimiškumas**, viliojama **dideliu atlyginimu**, visus klausimus **atsakoma „taip“**, keliami **nedideli reikalavimai išsilavinimui ar profesinei kvalifikacijai**, paskiriami **susitikimai gatvėje, nereikalingi** užsienio kalbos gūdžiai.

SVARBU ŽINOTI, KUR GALIMA KREIPTIS NUTIKUS NELAIMEI TIEK LIETUVOJE, TIEK UŽSIENYJE: šalies ambasados padeda tvarkyti dokumentus, teikia informaciją apie pagalbą nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis ir / ar seksualiniais prievartos; teis saugos institucijos atlieka baudžiamąjį persekiojimą, nevyriausybinės organizacijos teikia koordinuotas paslaugas.

Metodinė medžiaga, parengta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Ugdymo plėtoties centro, kuri gali būti naudinga mokykloms:

- rekomendacijos mokykloms prekybos žmonėmis prevencijos srityje, skirtos darbui su skirtingo amžiaus mokiniais ir jų tėvais. Skelbiamos informacinėje sistemoje „Ugdymo sodas“;

- informacinis – metodinis medžiagos paketas mokytojams apie prekybos žmonėmis prevenciją. Susisteminta ir „Ugdymo sode“ mokytojams aiškiai ir patraukliai pateikta medžiaga ir informacija apie mokyklos vaidmenį kryptingai prisidedant prie prekybos žmonėmis prevencijos (<https://duomenys.ugdome.lt/?/mm/dry/med=138>);

- videomedžiagų paketas per „Mokytojo TV“, skirtas informuoti mokytojus apie prekybos žmonėmis problematiką, atskleisti naujas prekybos žmonėmis formas, pagrindines atsargumo priemones siekiant apsaugoti nuo patekimo į prekybos žmonėmis tinklus (skaitant verbavimą elektroninėje erdvėje) (<http://mokytojtiv.blogspot.lt/2016/06/kas-yra-kas-prekybazmonemis.html>), (<http://mokytojtiv.blogspot.lt/2016/10/mokyklos-vaidmuo-igyvendinantprekybos.html>);

- mokiniams skirtas dokumentinis filmas apie prekybos žmonėmis prevenciją, grėsmes, formas, pagrindinius būdus apsaugoti su palydininia metodine priemone mokytojams. Skelbiamas nemokamoje platformoje www.nepatogauskinoklase.lt. Prašome šią informaciją persiųsti ir su ja supažindinti Jūsų savivaldybėje esančius švietimo staigvadovus.
